

درس یازدهم

● مهم‌ترین کارهایی که برای استقرار نظام جمهوری اسلامی انجام شد:

۱- برگزاری همه‌پرسی تعیین نظام سیاسی جدید

۲- تدوین قانون اساسی

۳- شکل‌گیری هیئت دولت براساس قانون اساسی جدید

۴- تأسیس نهادهای انقلابی

● در زمان تدوین قانون اساسی، دانشجویان موسوم به پیرو خط امام در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ سفارت آمریکا را در تهران تسخیر کردند.

● آنان علت این اقدام را تداوم دشمنی‌ها و توطئه‌های دولت آمریکا علیه انقلاب اسلامی و دخالت در امور داخلی ایران از جمله اجازه ورود به

محمدرضا شاه پهلوی برای سفر به آن کشور اعلام کردند.

● امام خمینی این اقدام دانشجویان را تأیید کرد و آن را انقلاب دوم خواند. مجلس خبرگان قانون اساسی نیز حمایت کرد.

● اما مهندس بازرگان و اعضای کابینه او که با این اقدام موافق نبودند، استعفا کردند.

● ابوالحسن بنی‌صدر به عنوان نخستین رئیس‌جمهوری اسلامی ایران انتخاب گردید. با فاصله کوتاهی انتخابات مجلس شورای اسلامی نیز

برگزار شد. پس از شروع به کار مجلس شورای اسلامی، ابتدا محمدعلی رجایی به عنوان نخست‌وزیر معرفی گردید و سپس وزرای معرفی شده

توسط او از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفتند؛ دولت دائم بر سر کار آمد و مدیریت امور کشور را از شورای انقلاب تحویل گرفت.

● چند نمونه از نهادهای انقلابی:

۱- کمیته انقلاب اسلامی؛

وظیفه حفظ نظم و امنیت و دستگیری سران جنایتکار رژیم پهلوی

۲- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛

وظیفه پاسداری از آرمان‌ها و دستاوردهای انقلاب

۳- جهاد سازندگی؛

برای عمران، آبادانی و رفع فقر و محرومیت از روستاها

۴- کمیته امداد امام خمینی؛

برای حمایت از محرومان و مستضعفان

۵- نهضت سوادآموزی؛

با هدف ترویج فرهنگ سوادآموزی و کاهش و رفع بی‌سوادی

۶- بنیاد شهید

۷- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

۸- بسیج مستضعفان

۹- دادگاه‌ها و دادسراهای انقلاب اسلامی؛ برای رسیدگی به پرونده مقامات و مأموران رژیم سابق

● در بُعد آیینی و مناسکی نیز اولین نماز جمعه به امامت آیت‌الله طالقانی در تهران و سپس به تدریج در سایر شهرستان‌ها اقامه گردید.

● مهم‌ترین توطئه‌ها و تلاش‌های دشمنان داخلی و خارجی علیه جمهوری اسلامی ایران:

۱- ایجاد آشوب و ناامنی

۲- ترور شخصیت‌ها و مردم انقلابی

۳- حمله نظامی آمریکا به طیس

۴- طراحی کودتا

- مدت کوتاهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گروهک تروریستی فرقان برخی از شخصیت‌های برجسته انقلابی مانند سپهبد ولی‌الله قرنی، آیت‌الله مطهری، دکتر مفتاح، حاج مهدی عراقی و آیت‌الله قاضی طباطبایی را به شهادت رساند و به جان حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی و آیت‌الله ربانی شیرازی سوءقصد کرد.
  - پس از دستگیری اعضای گروه فرقان، سازمان مجاهدین خلق (منافقین) ترور را شروع کردند و عده زیادی از مسئولان و شمار کثیری از مردم عادی را در کوچه و بازار به شهادت رساندند.
  - پس از تسخیر سفارت آمریکا در تهران، آمریکا با طراحی یک عملیات پیچیده نظامی، اقدام به پیاده کردن نیروهای ویژه خود در صحرای طبس کرد. مأموریت این گروه زبده نظامی، تسخیر چند مرکز در تهران و خارج کردن آمریکاییان بازداشتی از ایران بود.
- کودتاها:**
- در تیر ۱۳۵۹، تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار، موسوم به «سازمان نقاب» با پشتیبانی سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) و حکومت بعثی عراق کودتایی را طراحی کردند. کودتاچیان می‌خواستند با استفاده از امکانات نظامی پایگاه هوایی شهید نوژه همدان، محل سکونت امام و برخی مراکز مهم در پایتخت را بمباران و نظام جمهوری اسلامی را ساقط کنند اما این توطئه کشف و خنثی شد.
  - حزب توده نیز که به نفع حکومت شوروی در ایران جاسوسی می‌کرد، در سال ۱۳۶۰ ش. قصد کودتا داشت که این توطئه نیز کشف و سران آن دستگیر شدند.
  - رفتارهای بنی‌صدر که باعث عزل و خلع او شد:
    - ۱- از پذیرش محمدعلی رجایی، چهره انقلابی و مورد اعتماد امام و مردم، برای نخست‌وزیری امتناع می‌ورزید.
    - ۲- با اختلاف‌افکنی میان مسئولان و نهادهای نظام، روزبه‌روز از خط امام فاصله گرفت و به گروه‌های منحرف و معاند، مانند سازمان مجاهدین خلق، نزدیک شد.
    - ۳- با شروع جنگ تحمیلی نیز نیروهای سپاه پاسداران را در تنگنای مالی و تسلیحاتی قرار داد و زمینه سقوط خرمشهر را فراهم آورد.
  - با خلع بنی‌صدر، محمدعلی رجایی در دومین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری پیروز شد و محمدجواد باهنر را مأمور تشکیل کابینه کرد.
  - پس از شهادت رئیس‌جمهور رجایی و نخست‌وزیر باهنر، مجلس شورای اسلامی آیت‌الله مهدوی کنی را به ریاست هیئت دولت برگزید.
  - مردم در انتخابات سومین دوره ریاست‌جمهوری آیت‌الله سید علی خامنه‌ای را به ریاست جمهوری اسلامی برگزیدند. ایشان نیز میرحسین موسوی را برای تصدی منصب نخست‌وزیری به مجلس شورای اسلامی معرفی کرد.
  - با بروز اختلاف بین مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، به فرمان امام، مجمع تشخیص مصلحت، مرکب از مسئولان عالی رتبه کشور و صاحب‌نظران برجسته، تشکیل شد تا به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند.
  - پس از رحلت امام خمینی، مجلس خبرگان رهبری با اکثریت قریب به اتفاق آرا، آیت‌الله خامنه‌ای را به دلیل داشتن شرایط و ویژگی‌های مندرج در اصل ۱۰۹ قانون اساسی به مقام رهبری برگزید.

- آثار و نتایج رهبری امام راحل در زمان جنگ:
  - ۱- تبعیت کامل مردم و مسئولان از فرامین امام در روند جنگ
  - ۲- تقویت انگیزه جهاد و روحیه شهادت‌طلبی در میان جوانان ایرانی
  - ۳- اتحاد میان نیروهای مسلح و تقویت روحیه فرماندهان و رزمندگان
  - ۴- اولویت یافتن مسئله جنگ برای مردم و مسئولان

- نقش مردم ایران در طول دفاع مقدس :
  - ۱- حضور مستقیم در خط مقدم جبهه و نبرد با دشمن متجاوز
  - ۲- مشارکت در تأمین بخشی از هزینه‌های مادی جنگ از طریق کمک‌های داوطلبانه، به ویژه تهیه و تدارک پوشاک و خوراک برای رزمندگان

- سه گروه شاخص نیروهای مردمی در جبهه‌های جنگ:
  - ۱- گروه جنگ‌های نامنظم شهید مصطفی چمران که در سال دوم جنگ به سپاه پاسداران پیوست
  - ۲- نیروهای بسیج که در قالب یگان‌های رزمی سپاه وارد صحنه نبرد شدند
  - ۳- جهادگران جهاد سازندگی که برای اقدامات متنوع مهندسی و مهندسی رزمی و ساخت مواضع و زدن خاکریز به جبهه‌ها رفتند

- مهم‌ترین خدمات زنان ایرانی در دفاع مقدس:
  - ۱- حضور در خط مقدم جبهه در سال‌های اول جنگ
  - ۲- تشویق برادران، همسران و فرزندان خویش برای حضور در جبهه
  - ۳- تهیه و آماده‌سازی خوراک و پوشاک رزمندگان
  - ۴- پرستاری از رزمندگان مجروح در بیمارستان‌ها
  - ۵- پاسداری از حریم خانواده در غیاب همسران رزمنده

- در قطعنامه آتش‌بس (۵۹۸) برای نخستین بار پس از شروع جنگ تحمیلی، به دو خواسته ایران، یعنی عقب‌نشینی به مرزها و تعیین متجاوز، توجه شده بود.